Nᴱᴿ 65

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 5 *Czerwca v. s.* 1825 *roku.*

KRÓLESTWO POLSKIE.
Warszawa dnia 10 czerwca:
(z Gazety Warszawskiey).
Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu Królewstwa Polskiego.

z Bożey Łaski,
MY ALEXANDER PIERWSZY,
CESARZ WSZECH ROSSYY, KRÓL POLSKI,
etc. etc. etc.

Przywodząc do skutku zapowiedziane w Artykule XXXVIII Postanowienia Naszego, z dnia $\frac{12}{24}$ lutego 1824 roku urządzenie, przepisać mające prawidła względem pensyi dla professorów i nauczycieli publicznych w Naszém Królestwie Polskiem;

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego; po zasiągnieniu zdania Zgromadzenia Ogólnego Rady Stanu;

Postanowiliśmy i stanowiemy co następuje:

Artykuł 1. Wszyscy professorowie i nauczyciele publiczni, tak duchownego jak i świeckiego stanu, pobierający płacę roczną etatową z kass publicznych, niemniey członki czynne Towarzystwa elementarnego, niemające inney stałey posady, i członki dozoru biblioteki publiczney przy Naszym Uniwersytecie Warszawskim, oraz Duchowni oboyga wyznań Ewangelickich, wcieleni zostają ninieyszym, rachująo od 1 stycznia r. b. 1825, do Stowarzyszenia emerytalnego Urzędników cywilnych, postanowieniem Naszém z dnia $\frac{12}{24}$ lutego 1824 roku urządzonego, i wychodząc ze służby, dla wieku podeszłego, kalectwa, lub utraty zdrowia, mieć będą prawo do pensyi wysłużoney, z funduszów tegoż stowarzyszenia, wedle prawideł, powyższem postanowieniem Naszém oznaczonych, jako też i stosownie do następujących oddzielnych przepisów.

Art. 2. Procent roczny po dwa od sta potrącany będzie przy każdey wypłacie miesięczney w jedney dwunastey części, każdemu professorowi, lub nauczycielowi publiczuemu, członkowi czynnemu Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, oraz duchownemu oboyga wyznań Ewangelickich, płacę etatową ze skarbu pobierającemu; a pochodzące ztąd kwoty, wnoszone będą do kassy stowarzyszenia emerytalnego Urzędników cywilnych.

Również od płac etatowych nauczycielskich, na oszczędność Skarbu przechodzących, takiż procent potrącany, i do kassy stowarzyszenia powyższego wnoszony będzie.

Art. 3. Wszelkie ofiary dobrowolne, zapisy, legata i t. p., czynione na rzecz nauczycieli emerytów, wnoszone również będą do kassy ogólnego stowarzyszenia emerytalnego Urzędników cywilnych.

Art. 4. Pobór składek w Artykule 2 oznaczonych, i przelew onych do kassy stowarzyszenia emerytalnego, Kommissya Rządowa Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, i Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wspólnie urządzą.

Art. 5. Piętnaście lat skończonych czynney służby w zawodzie nauczycielskim, nadawać będzie prawo pensyi emerytalney, wyrównywającey jedney czwartey części ostatniey naywyższey etatowey płacy, przez uzyskującego emeryturę, pobieraney.

Dwadzieścia pięć lat skończonych teyże czynney służby, nadawać będzie prawo do pensyi emerytalney, wyrównywającey połowie ostatniey naywyższey płacy etatowey.

Trzydzieści pięć lat skończonych teyże czynney służby, nadawać będzie prawo do pensyi emerytalney, wyrównywającey całey ostatniey naywyższey etatowey płacy.

Art. 6. Żadney z pensyy emerytalnych, powyższym artykułem uklassyfikowanych, otrzymać nie będzie mógł, kto nie ma 45 lat wieku skończonych.

Art. 7. Jeżeli atoli po wysłużeniu lat 15 lub po wysłużeniu la 25, professor lub nauczyciel publiczny, członek czynny Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, oraz Duchowny oboyga wyznań Ewangelickich, daley jeszcze służy: tedy pensya jego emerytalna rosnąć będzie corocznie w progressyi arytmetyczney, a to, w podobny sposób, jak oznaczoném zostało w artykule 15 postanowienia Naszego z dnia $\frac{12}{24}$ lutego 1824 roku, urządzającego stowarzyszenie emerytalne Urzędników cywilnych.

Art. 8. Gdyby jednak professor, lub nauczyciel publiczny, członek czynny Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, niemniey Duchowny oboyga wyznań Ewangelickich, przed upłynieniem 15 lat służby, nie z własney winy popadł istotnemu kalectwu, lub zdrowie stracił, tak dalece, że z tego powodu niebyłby w stanie sprawować dłużey publicznych obowiązków; w takim razie uzyska tę samą pensyą emerytalną, jaka w nagrodę piętnastoletniey służby jest oznaczona, choćby nie miał 45 lat wieku skończonych.

Gdyby podobny przypadek wydarzył się w dalszych latach służby, pensya udzielona mu będzie w stosunku lat wysłużonych, podług powyższego artykułu, a to równie choćby nie miał lat 45 wieku skończonych.

Art. 9. Professor lub nauczyciel publiczny, członek czynny Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, albolitéż Duchowni oboyga wyznań Ewangelickich, oddaleni ze służby, przed wysłużeniem lat 15, będą mieli prawo żądania zwrótu odciągniętych im procentów, wyjąwszy przypadki destytucyi, na mocy wyroku Sądowego wyrzeczoney, lub dymissyi na własne żądanie otrzymaney.

Art. 10. Gdyby zaś professor lub nauczyciel publiczny, członek czynny Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, oraz Duchowni oboyga wyznań Ewangelickich, oddalony został po wysłużeniu lat 15 służby, lecz niemający 45 lat wieku skończonych; takiemu zamiast zwracania składki, pensya emerytalna oznaczona stosownie do liczby lat wysłużonych, płaconą będzie.

Art. 11. Jeżeli emeryt stanu nauczycielskiego, przyymie powtórnie służbę publiczną, do którey płaca etatowa będzie przywiązaną, albo, jeżeli Duchownym będąc, otrzyma jakiekolwiek beneficium; pensyi emerytalney pobierać nie będzie przez ciąg tych powtórnych obowiązków. Będzie mógł jednak, nowego jey oznaczenia, z przydaniem

lat, powtórnie wysłużonych, żądać. Duchowny zaś skoro dla zwątlenia sił, opuściéby musiał beneficium, wraca wtedy do swey pensyi emerytalney. (*Dalszy ciąg nastąpi*).

(z *Kuryera Warszawskiego*.)

N. Pan raczył nayłaskawiey brylantowanemi pierścieniami udarować, JP. *Brunnera* wynalazcę instrumentów muzycznych, eolimelodikon i innych, tudzież JP. *Łukasiewicza* artystę malarza, jakoteż JP *Frederyka Chopin* ucznia liceum, (którego talent grania na fortepijanie już kilkakroć w publicznych koncertach uwielbiono).

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

W dniu wczorayszym dany był świetny bal w salach teatru narodowego, przez obie Izby Seymowe i Radę Stanu, który N. Pan obecnością swoją zaszczycić raczył, w towarzystwie Jego Cesarzewiczowskiey Mości W. X. Konstantego i Jego Król. Mości X. Oranii, Następcy Tronu Niderlandzkiego. Świetność zgromadzenia i wspaniałe ozdoby połączonych sal teatralnych z redutowemi, godnie odpowiedziały wielkości przedmiotu i zgromadzeniu, bal ten wydającemu. Odkładając opis szczegółowy całey tey uroczystey i prawdziwie narodowey zabawy, do numeru jutrzeyszego gazety naszey, umieszczamy w całości kuplety tańca polskiego, jak były śpiewane przez 120 osób, składających orkiestrę, z muzyką *Karola Kurpińskiego* kapelm. Dw. J. C. K. M.

Witay Królu! Polskiey ziemi!
Oycze! między dzieci Twemi!
Tyś nam wrócił byt i prawa:
Wieczna Tobie wdzięczność, sława!

Z męztwa i wierności znanym
Ufay nowym Twym poddanym!
Darów Twoich będą pomni,
I współcześni i potomni.

Dobro ludzi, szczęściem Twojem;
Ty obdarzasz świat pokojem;
Ty w nagrodę wielkich trudów,
Pragniesz szczęścia bratnich ludów.

Wierny Oyczyznie i Chwale,
Polak z losem walczył stale;
Okaże światu w potrzebie,
Ile kocha kray i Ciebie!

Wdzięcznym sercom, ufay, Panie!
Póki krwi w *Polakach* stanie;
Wiara nasza będzie trwała,
Jak ród *Sławian*, jak Twa chwała!

W rękodzielni JP. *Norblina*, ukończono rzadkiey piękności *Ciboryum* do nowego kościoła śgo *Alexandra* w Warszawie. Jest to bez wątpienia pierwsze dzieło tego rodzaju, z takim gustem wykonane w naszey stolicy. Wysokość jego z *Krucyfixem* jest półczwarta łokcia, całe z bronzu. Świeczniki i krzyże ołtarzowe do tegoż kościoła także bronzowe i odznaczające się tak gustem jak naydokładnieyszém wykonaniem, także są ukończone w rękodzielni JP. *Zyra*.

(z *Gazety Warszawskiey*).

RAPORT RADY STANU

Z działań Rządu od czasu ostatniego Seymu.

(*Ciąg 6ty*)

WYDZIAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI.

Oddział II.

O postępie Administracyi.

Rewizya wszystkich Magistratur wykonaną została w roku 1821 przez Wizytatorów Rządowych podług szczególney Instrukcyi przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości przepisaney.

Zapewniony przez to został jednostayny porządek w Sądach tak Cywilnych jako i Kryminalnych, w więzieniach, w Archiwach tak dawnych, tudzież w Kancellaryach Konserwatorów hypotek, Rejentów, Notaryuszów i Obrońców Sądowych.

W Sądach Cywilnych już żadne sprawy zalegać nie mogą, podług porządku w Trybunałach zaprowadzonego; po odbytey instrukcyi między Obrońcami, sprawy wpisane na wokandy Sądów z początkiem tygodnia, prawie zawsze w przeciągu tegoż tygodnia wszystkie odsądzone bywają.

Sąd Appellacyyny, mając sobie poruczone czynności Sądu Kassacyynego, co do spraw Kryminalnych, w dotychczasowym składzie nie był w stanie z należytym pośpiechem załatwiać mnożące się coraz bardziey czynności; ustanowiony przeto został 4 Wydział Sądu Appellacyynego i od dnia 1 października 1822 r. zaczął bydź czynnym.

Na zaspokojenie wydatku ztąd wynikającego, przeznaczony został fundusz na drugi Wydział Sądu Naywyższey Instancyi etatem z roku tego przeznaczony, którego urządzenie jeszcze odłożono.

Dla dogodności odległych powiatów Województwa Augustowskiego przeniesiony został z *Łomży* do *Suwałk* drugi Wydział Trybunału Cywilnego, który od początku następnego roku tamże czynności swoje odbywa.

Dla ułatwienia Trybunałowi Cywilnemu Województwa Mazowieckiego wydania depozytów, należących do licznych *mass cywilnych* i pupilarnych po Rządzie Pruskim pozostałych i przyśpieszenia właścicielom satysfakcyi, pomnożony został skład Wydziału 3 rzeczonego Trybunału, wyłącznie ukończeniem mass po Rządzie Pruskim pozostałych zaymować się mający, z przeznaczeniem na opłacenie kosztów ztąd wynikających pięć procentów od mass depozytalnych. Wydział ten otrzymał oraz przepisy, według których postępować winien, i z początkiem r. 1823 rozpoczął wskazane sobie czynności.

W udoskonaleniu Prawodawstwa krajowego, Deputacya przez Waszą Cesarsko-Królewską Mość wyznaczona, zaymowała się przygotowaniem projektu do zmian Kodexu Cywilnego, jakoż w roku 1823 zupełnie wykończony przez nią projekt do Xięgi I. wspomnionego Kodexu, po odbytey w Radzie Stanu dyskussyi w tey chwili przygotowany jest do narad Seymowych, ciągle się zaś Deputacya zaymuje rozbiorem xiąg następujących.

W roku 1822 wydane zostało przez Namiestnika Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości postanowienie, oznaczające czas i sposób odwoływania się do wyższey Instancyi od decyzyy Kommissyy Hypotecznych i Wydziałów Sądowych, wyrokujących jako zwierzchność hypoteczna.

Dotychczasowe doświadczenie okazało, ile niektóre przepisy tymczasowo obowiązującey procedury Cywilney względem exekucyi Sądowych, są niszczącemi dla rolnictwa i niestosownemi do zwyczajów i położenia kraju. Dogadzając przeto powszechney potrzebie, postanowienie Namiestnika Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości z dnia 8 lipca 1823 oznacza, które przedmioty na gruncie Dóbr Ziemskich znaydujące się i do utrzymania gospodarstwa potrzebne, jako do gruntu przywiązane i za nieulegające exekucyi do ruchomości wystosowaney, uważane bydź mają. Drugie zaś z dnia 2 września tegoż roku, w mieysce zajęcia zboża na pniu, przez procedurę wskazanego, zaprowadziło wydzierżawienie dóbr dłużnika na satysfakcyą wierzycieli, przepisując oraz porządek w ich zaspokojeniach.

Srodek ten tyle się okazał stosownym do stanu kraju, iż nie będąc przepisanym procedurą Cywilną, przecież przez zwyczay, prawie we wszystkich Trybunałach przyjęty, już poprzednio był używany.

Oddział III.

O stanie wpływów i użyciu funduszów.

Fundusze na Wydział Sprawiedliwości przeznaczone, wynosiły:

W roku	1820	- - -	zł. 2,510,460	gr.	—
— —	1821	- - -	— 2,375,642	—	17.
— —	1822	- - -	— 2,259,613	—	—
— —	1823	- - -	— 2,259,613	—	—
		W ogóle	zł. 9,405,328	gr.	17.

Z tego ogółu, włączając oraz pozostałości lat

złych, oszczędzono istotnie podług rachunków Skarbowych:

W roku 1820	- - -	zł. 55,866	gr. 28.
— — 1821	- - - -	— 130,654	— 15.
— — 1822	- - - -	— 58,931	— 25.
— — 1823	- - - -	— 60,488	— 10.
Łącznie		zł. 314 941	gr. 18.

A nadto pozostało w Kassach Skarbowych, nieodpisanych ieszcze na oszczędność, na końcu roku 1823 - - - - - - - zł. 102 629 gr. 13.

PROKURATORYJA JENERALNA.

Przyłączony wykaz (*) wszelkich czynności Prokuratoryi Jeneralney okazuje, iż ta Magistratura w ciągu lat czterech miała do upominania, bronienia albo zabezpieczenia i ugodzenia rozmaitego rodzaju interessów i sporów 23,236, w których według przybliżoney wartości chodziło o summę 184 679 587 zł. 25½ gr.

W szczegółach utrzymano dla Skarbu i rozmaitych Instytutów przez uzyskanie 762 pomyślnych wyroków w wytoczonych 847 sprawach summę 6,802,134 gr. 15. Podano do xiąg hypotecznych w sześciu Województwach 85,771,426 gr. 4 summ Duchownych i Instytutow, dochodząc ciągle drogą appellacyi usuniętych przez Kommissye Hypoteczne wpisów. Na 463 sprawach o służebności i granice, otrzymano 501 pomyślnych wyroków.

Porównanie liczby sporów pomyślnemi wyrokami utrzymanych i ich wartości, z liczbą i wartością, wyrokami Sądowemi uchylonych, to jest: że z 1310 uzyskanych wyroków 1063 wygrano, a 247 przegrano, i że wygrane ocenione wynoszą zł. 6,802,134, a przegrane ocenione tylko 839,028 zł., widocznie odeprzeć dozwala te zarzuty i skargi, które się tylekroć słyszeć dały, jakoby Magistratura dla obrony własności publiczney utworzona, wyszukiwaniem zatartych wiekami i dawnością umorzonych processów niespokoiła prywatne własności. W mnóstwie podanych przez rozmaite Instytuta pretensyi, jeżeli znalazły się niektóre z nich takie, iż je złożone od stron dowody w biegu sprawy odparły, niesłuszną jest rzeczą obwiniać Magistraturę, którey udziałem są opieka i obrona, która według upoważnienia Władz wyższych działa, i którey wątpliwych sporow opuszczać się nie godzi; przecież nie mała jest liczba spraw takich, w których niechcąc ani Skarb, ani prywatne własności na próżne koszta narażać, Prokuratoryja Jeneralna nie wahała się przedstawiać odstąpienia od sprawy, skoro złożone dowody o niesłuszności wytoczyć się mającego sporu, przekonywały.

(Dalszy ciąg nastąpi).

FRANCYA.

Paryż dnia 25 maja:

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Król przeznaczył 12 dam, które na uczcie królewskiey w d. 8 czerwca mają się znaydować, i drugie 12 dam, które Delfinowey i Xiężney *Berry* podczas ich bytności towarzyszyć mają.

Z rozkazu Króla, Hr. *Valmenier*, Deputowany z Martyniki, ma bydź obecny uroczystości koronacyyney, jako reprezentant wszystkich francuzkich osad.

Giełda kupiecka w Bordeaux, na podane swe memoryały, otrzymała zapewnienie Ministra marynarki, iż Kontr-Admirał *Jurien* otrzymał rozkaz, aby wysłał, kilka statków wojennych do Hawanny w celu zasłonienia kupców francuzkich na odnodze mexykańskiey i przy wyspie Kuba od napadow korsarzy.

Okropny wypadek zdarzył się na dniu 19 maja w mieście Rennes. O godzinie 7 zrana wyleciała na powietrze pracownia półku artyleryi, a z 40 do 50 pracujących osób, 36 zostało zabitych lub ranionych.

(*) *Wykaz ten dla szczupłości mieysca nie umieszczamy.*

— Dnia 26. —

Lubo uroczystość koronacyyna, publiczność bardzo zaymuie, iednakowoż interesa giełd kupieckich, trzymają w pismach publicznych pierwszeństwo, i stronnicy ministrów mają w nich wiele do czynienia. Główne pytanie jest zawsze o zniżeniu 5 procentowych rentów na trzy od sta.

Jedno z pism publicznych mówiąc w tęy materyi tak się tłómaczy. „Doświadczenie dziesięcioletnie powinno było umysły trwożliwe przekonać, iż teraz nie tak prędko woyna nastąpić może: wieloliczne albowiem wypadki dowiodły: do jakiego punktu doprowadziły gabinety politykę swoją. Można z pewnością twierdzić, iż Mocarstwa na czas długi wyrzekły się woyny, poznawszy dokładnie, jakich spustoszeń kraiów, woyna była przyczyną. Przekonano się iż woyna, nayszczęśliwiey nawet prowadzona, nigdy tego nie wróci, co kosztowała. Przy takowych więc zasadach polityki, która moralności i ludzkości tyle sprzyia, narody bardzo wiele zyskać mogą, i już kredyt wszystkich Mocarstw jest na stałey stopie. Dochody Austryi, Rossyi i Prus powiększone zostały i bliskiemi są zrównania zupełnego; we Francyi zaś przewyższyły już nawet. Wprawdzie niezrównaliśmy iescze naszym sąsiadom (W. Brytanii) lecz już bardzo znaocznie zbliżyliśmy się do nich. Każdy krok postępu w przemyśle, podnosi nasz kredyt, a przy takich postępach nasze 3 procenta niezostaną na 75. gdy takowe w Anglii do 95 i wyżey doszły."

Jest rzeczą godną uwagi, iż *Filip VI*, pierwszy Król Francuzki z domu *Walezyuszów*, przed 498 laty, koronował się także d. 29 maja w *Rheims*. Członek Konwencyi *Rühl*, który d. 29 maja 1793 stłukł poświęconą ampułkę z olejem świętym, odebrał sobie życie we dwa lata potém także d. 29 maja.

Tuteyszy dziennik *Gwiazda* pisze, iż nie masz wprawdzie przyczyny poczytywania wiadomości, o ogłoszeniu się wyspy *Kuba* niepodległą, za fałszywą; lecz nie można jey dać wiary dla tego, iż osady, które po większey części składają się z niewolników, bardzo jeszcze potrzebują opieki Hiszpanii.

W *Strazburgu* utworzyło się towarzystwo żydowskie dla wsparcia rzemieślników.

Pierwszy oddział zwierząt z *Tunis* przybył d. 20 b. m. do ogrodu królewskiego. Składa się z 2 lwów, samca i samicy, jak naywiększego wzrostu, z 2 gazellów, i 8 baranów z nozdrzem w kształcie łuku, mających cechy przypisywane baranom *jowisza ammońskiego*. Lwica w proporcyi jest mocnięysza od lwa, jednakże mocno ją przestraszyły przygotowania uczynione do otwarcia jey klatki i ułatwienia weyścia do nowego jey pomieszkania. Wprowadzono ją przez przymus. Lew zaledwie postrzegł te przygotowania; po zaprowadzeniu kommunikacyi spoyrzał bacznem okiem, wszedł nareszcie, i obeyrzał jak naytroskliwiey wszystkie części swego mieszkania. Poseł tunetański, uwiadomiony o przybyciu części podarunków Deja, udał się natychmiast do ogrodu królewskiego, i obeyrzał wszystkie zwierzęta. Życzył sobie, aby połączono dwóch lwów, których zostawiono w *Marsylii*, przywykłych żyć z sobą razem. Skłoniono się do tego, i dwa zwierzęta igrały z sobą jak młode koty bez gwałtowności i użycia pazurów. Na rozkaz głośno wyrzeczony, lew powrócił do sąsiedzkiey klatki.

Król Jmć dał onegday uroczyste wysłuchanie legatowi papiezkiemu, i przyjął od niego kapelusz kardynalski, przeznaczony dla arcy-biskupa Xiążęcia *Croy*, a potém Monarcha dał tenże kapelusz wspomnionemu prałatowi.

Wczora zrana wyjechał Król Jmć z *Delfinem* do *Compiegne*. Małżonka *Delfina* wyjechała do *Chalons*.

Kościół metropolitalny w *Rheims* jest jednym z naydawnieyszych i naysławnieyszych we Francyi. Odbył się tam roku 496 chrzest *Klodoweusza*. W roku 820 był na nowo wyprowadzony, potém w roku 1210 zupełnie zgorzał, i *Uberich de Humbert*

kazał go do dawnego stanu przywrócić. W roku 1481 spaliło się znowu kilka jego części, które w latach 1482 i 1487 naprawiono. Kościół ten ma 438 stóp długości, 93 szerokości, a 116 wysokości, Wieże mają 253 stóp wysokości.

Paryż dnia 28 maja.
(*z Gazety Börsen Halle*).

Jeneralny Prokurator *Bellart* został mianowany wjelkim urzędnikiem legii honorowey.

Jenerał Hrabia *Langeron*, tu przybył.

Sekretarz poselstwa naszego w Rzymie, Baron Mortier, wnocy d. 26 wyiechał ztąd do Medyolanu.

Donoszą z *Madrytu*, że Rada kastyliyska odebrała polecenie, iżby doniosła o przedsięwziętém przez Biskupa *Creus* w swojey dyecezyi przywróceniu inkwizycyi: nie spodziewają się jednak, ażeby Junta apostolska przeciwko temu bardzo działała.

Król Jmć za każdym wyjazdem bierze z sobą Dr. *Castello*, do pojazdu.

Zapewniają, że medale, które na pamiątkę koronacyi bydź mają, będą wyobrażać trzy stany dawney Konstytucyi; duchowny, rycerski i średni, a naokoło będzie napis łaciński, wymieniający też stany.

Wielki jałmużnik, Kardynał Arcy-Biskup Xiążę *Croy*, oraz PP. *Villele*, *Peyronnet*, *Corbiere* i minister marynarki wyjechali do *Reims*.

Donoszą z *Tarragony*, że tam przerażeni zostali wielkim przestrachem: zatarassowano bramy mieskie, mieszkańcy pozamykali się w domach, a woysko zebrało się do koszar, z przyczyny że do portu napłynęła znaczna liczba statków, a wreście i fregata, która iednak tylko się zapytała: czy znaydował się tam francuzki okręt, potym kazała dwa razy z dział wystrzelić i wypuściła rakietę, a nakoniec odpłynęła. Tym czasem załoga stanęła pod bronią i zostawała w czuyności przez noc całą; artylerzyści stali z zapalonemi lontami.

Król Jmć postanowieniem swojem przepisał sposób przyymowania i wypuszczania paziów. Nikt nie może bydź przyjętym niemająo lat piętnastu.

(*z Gaz. Jour. de Francf.*).

Wczora rozeszła się pogłoska o szwankowaniu i o śmierci marszałka Xięcia *Reggio*; ale szczęściem dzisia nie potwierdziła się. Do tey pogłoski przyczyną było upadnienie Xięcia z konia w bliskości swego zamku *Jean d'heure*, gdzie oczekiwał Xiężny *Berry*. Ale już d. 24 marszałek zupełnie był zdrow, i tegoż dnia przybył do *Chalons*, na spotkanie Jey Królewskiey Wysokości.

W następującą niedzielę, w dzień namaszczenia, Xiążę *Bordeaux* da wielką ucztę w zamku *St. Cloud*. Kilkanaścioro dzieci, osoby domu królewskiego i xiążęta będą zaproszeni do stołu J. K. W. Drugi stół nakryty będzie na 30 do 40 osob zaproszonych. Wszystko to odbywać się będzie w *Trocadero*, ogrodzie dziecinnym *St. Cloud*, pod namiotami. Wieczerem, będą tańce i illuminacya, załoga zamkowa, dostanie wtym dniu porcye ciasta i mięsa.

Król Hiszpański przeznaczył młodego Xięcia *San-Carlos*, Xięcia *d' Ossuna*, margrabiego *de Trastamara* i Hrabiego *los Rios*, grandów hiszpańskich 1szey klassy do towarzyszenia *P. Villahermosa*, swemu nadzwyczaynemu posłowi na uroczystość namaszczenia.

(*z Gazety Journal des Débats*).

Król Jmć, ciągle zajęty wspieraniem ubóstwa, i niespuszczając nigdy z oka zasługi, wierności i odwagi, raczył przeznaczyć na liście cywilney dla ubogich w *Bordelais*, ozdobionych naramiennikiem 12 marca 1814, wsparcie roczne 6000 franków, które będzie im rozdawane w rocznicę 11 marca, a roku teraznieyszego w dzień i na cześć uroczystości namaszczenia N. Króla.

Wczasie niebytności Królewskiey wolno będzie za biletami oglądać pokoie pałacu tiuilleriyskiego.

Oto są imiona 12 dam, które będą miały zaszczyt znaydować się na uczcie królewskiey d. 8 czerwca, dawaney przez miasto Paryż: *Demautor*, *Roland*, *Gosselin*, *Dutilleul*, *Le Brun*, *Levaigneur*, *Melin*, *Moreau*, *Lechassier*, *de Mery*, *Vingtain*, *de Jobal*, *Poisson*, *Des Rotours*.

Dwanaście dam, przeznaczonych przez Króla Jmci do towarzyszenia JJ. Królewskim Wysokości, małżonce *Delfina* i Xiężney *Berry*, w czasie znaydowania się na ratuszu dnia 8 czerwca, są: J. *Mallet*, *Deportes*, *Denormandie*, *Paileux*, *Gran-Saint-Vincent*, *Badenier*, *Colmet-d'Aage*, *Perrot de Chezelles*, *de Messine-Defresne*, *Delalain*, *Cochin*.

Saint-Simon, znany z licznych dzieł swoich o sztukach przemysłowych, umarł mając lat 56.

Mianowani są Kawalerami W. krzyża orderu ś. Ludwika: Baron *Damas*, Jenerał Porucznik *Donnadieu*, jenerał. porucznik *Claparede*; Kommandorami, Margrabia *Clermont-Tonner* minister woyny. Kawalerami W. Krzyża legii honorowey PP. *Fourcroix*, *Chaptal*, jenerał *Campon*, Wielkiemi urzędnikami *Peironette*, *Corbiere*, *Reinevalle* i t.d.

Król pozwolił powrócić do Francyi Jenerał-porucznikowi *Drouet*, hrabiemu *Derlon*.

Król i Delfin raczyli łaskawie przyjąć złożone sobie exemplarze dzieł Króla *Stanisława Leszczyńskiego*.

Dnia 29 lub 30 maja wyydzie w *Rheims* Monitor nadzwyczayny, donoszący o łaskach królewskich w dniu tym udzielonych.

Xiąże *Northumberland* d. 27 rano, wyiechał do *Rheims* z orszakiem w 15 pojazdach.

Dnia 29 maja chrześcianie wyznania augsburskiego w Paryżu, odprawią nabożeństwo publiczne z okoliczności koronacyi królewskiey.

Pan *Gambard*, astronom w *Marsylii*, d. 19 maja, postrzegł nowego kometę, który dla pochmurnego nieba ledwie 27 w Paryżu mógł bydź widziany. Bliskim jest gwiazdy *gamma Kassiopy*, gołem okiem dostrzedz się nie daie, bez ogona, bez jądra pozornego, a kształt ma mgły, która go łacno rozróżnia pomimo światła xiężyca.

Niemcy:

Od brzegow Menu d. 29 maja.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Gazeta Bambergska donosi z Saxonii, iż Xiążęta Sasko-Hildburghauzeński i Sasko-Koburgski prosili Króla Jmci Saskiego o pośrednictwo w nieporozumieniach względem spadku Xięztwa Sasko-Altenburgskiego. Oba wysłali tym końcem do *Drezna* pełnomocników, których łaskawie przyjęto, a wypadkiem narad było, iż Król Jmć Saski nie odesłał tey okoliczności do Seymu związku niemieckiego, lecz oświadczył chęć przyjęcia żądanego pośrednictwa, byleby także Xiążę Sasko-Meiningski podobne wynurzył życzenie, co już nastąpiło.

Od 22 lat nie wydano w *Solurze*, w Szwaycaryy, żadnego wyroku śmierci, co jednak dnia 4 b. m. nastąpiło. Skazano na śmierć 44roletniego rolnika, ktory dnia 12 marca żonę swoją okrutnie zabił, i stracono go dnia 7 b. m.

Ostatnie zimna zrządziły także niemałą szkodę w winnicach w części kantonu Szafuzy i w Kantonie Bazyleyski. W okolicy *Szafuzy* pewny właściciel ocalił przemarzłe swoje krzaki winne, polawszy je zimną wodą przed wschodem słońca, przez co utrzymały się w świeżości.

W Dyseldorfie obiedwie gminy ewangelickie, w jeden połączyły się kościoł.

W Stuttgardzie rozpoczęły się nanowo układy, dotyczące handlu i zasad celnych w krajach południowych Niemiec. Były one przez niejaki czas przerwane, z powodu, że pełnomocnicy traktujący w tey mierze, dostatecznych niemieli instrukcyy.

Xiążę *Cambridge* zamierza na d. 27 t. m. pojechać z Xiężną małżonką swoją do Londynu.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 65.

Wilno dnia 5 Czerwca v. s. 1825 Roku.

WŁOCHY.

Medyolan d. 18 maja.
(*z Gaz. Jour. d. Deb.*).

Zapewniają, że konferencye między Kanclerzem Austryi a posłami Rossyyskim, Francuzkim, Pruskim i Angielskim zaczną się około pierwszych dni czerwca. Inne konferencye w tymże zaczną się czasie, pomiędzy tymże Kanclerzem Austryi a ministrami neapolitańskim, toskańskim, Parmy, Modeny, i Sardynii, na których znaydować się będzie kardynał w charakterze nadzwyczaynego posła papiezkiego. Pierwszych przedmiotem mają bydź interessa Turcyi; drugich zaś federacya włoska, na wzór niemieckiey.

— *Dnia* 19. —
(*z Korrespondenta Warszawskiego*)

Nayjaśnieysi Cesarz i Cesarzowa, wspólnie z Królem i Królową Neapolitańskiemi, odwiedzili w Medyolanie d. 17 galeryą obrazów i Cesarską bibliotekę. 18 pojechali do Cesarskiego pałacu Monza, a wieczorem powrócili do Medyolanu.

N. Cesarz Austryacki przyrzekł wysłaney z Wenecyi deputacyi, że za powrótem swoim do Wiednia, wstąpi do Wenecyi i zabawi tam niejaki czas. Zapewniają, że J. C. Mość po dłuzszym jeszcze swoim pobycie w Medyolanie, zwiedzi Parmę, Modenę i Florencyą, a przez Bononią i Wenecyą, do dziedzicznych krajów powróci. O podróży do Rzymu niema już mowy. Bytność Cesarza w Wenecyi potrwa tem dłużey, gdy zamiarem jest N. Pana, zająć się środkami do przywrócenia zupełnie teraz upadłego handlu w tém mieście.

— *Dnia* 3. —

Hrabia *de Marsan*, nadzwyczayny Poseł Króla Sardyńskiego, przybył do Medyolanu, i zapraszał Cesarza i Cesarzową do odwiedzenia Genui; dokąd w rzeczy samey Cesarstwo Jchmość udadzą się, i kilka dni zabawią. Także Król i Królowa neapolitańscy przybędą tam i na okręcie powrócą do Neapolu. Pierwszy Neapolitański Minister, Kawaler *Medici* towarzyszyć będzie Królowi, dla naradzania się z Xięciem *Meternich* w Moguncyi, o ukończenie pewnych przez Neapolitańskiego Posła Xięcia *Ruffo* rozpoczętych układów. Hrabia de *Marsan*, ma także posiadać pełnomocnictwo do ułożenia się w niektórych punktach z Xięciem *Metternich*. 19 b. m. udzielił N. P. publiczne wysłuchanie w Medyolanie; 20 zwiedził założone w roku 1819 Liceum i Prefektury, a po południu, garnizon wykonywał niektóre ewolucye na placu parady. 20 oddalili się Król i Królowa Neapolitańscy do Bellagio dla oglądania jeziora Gomer i sławney okolicy.

TURCYA.

Raguza dnia 7 maja.
(*z Korrespondenta Warszawskiego*).

O wypadkach w Morei ciągle tu pomyślne dla greków odbieramy wiadomości. Kapitan okrętu, który wypłynął z Korfu d. 27 kwietnia, a d. 3 maja tutay zawinął, zapewnia że woysko z Alexandryi pod Modon na ląd wysadzone, zupełnie zniesionem zostało, tak dalece, że mała tylko część na okręty wsiąść zdążyła i ucieczką się ratowała, reszta zaś legła pod mieczem zapalczywych greków. Zapewniają tutay nawet, iż jest mowa o nowey Egiptskiey wyprawie, bo pierwsza już dawno grób swóy pod Navarino znalazła.

W Egipcie znowu rozszerza się *morowa zaraza*, co zapewne wstrzyma dalszą wyprawę przeciw grekom.

ANGLIA.

Londyn dnia 21 maja.
(*z Korrespondenta Warszawskiego*).

Uważano, że 48 stanowczych głosów, w Izbie wyższey, tyczących się emancypacyi, prawie wszystkie pochodziły z ławki, na którey siedzą członkowie kościoła anglikańskiego. Również i w Izbie Parów we Francyi, 7 głosów, stanowiących większość w przyjęciu prawa o świętokradztwie, było danych przez 7 katolickich prałatów, którzy wtedy głosowali.

Niedawno, oprócz ręczney broni, posłano ztąd 6 dział polowych dla greków.

Niepotwierdza się wiadomość, że Pan *Stratford-Canning*, ma się udadź w nadzwyczaynem poselstwie do Medyolanu.

Londyn d. 27 maja.
(*z Korrespondenta Hamburskiego.*)

Dnia 19 b. m. wielu kupców podało przełożenie ministeryum stosunków zewnętrznych, użalając się, że Hiszpania nie uiściła się z należności, które Anglii winna. Dnia następnego otrzymali od podsekretarza P. *Planta* odpowiedź w tych wyrazach.

Ministeryum stosunków zewnętrznych d. 20 maja.

Mości Panowie! Uwiadamiając WPanów o otrzymaniu ich przełożenia z d. 19 b. m., w którém dopraszacie się rządu o uskutecznienie zawartey umowy, względem opłacenia należności angielskiey, z polecenia P. Canninga, sekretarza stanu donoszę WPP., że w drodze teraz będący, przeznaczony nadzwyczayny angielski poseł, przy dworze hiszpańskim, odebrał szczególne przepisy, iżby przedstawił rządowi szkody, na jakie wszyscy współuczęstnicy są wystawieni, przez tę zwłokę, i ażeby domagał się prędkiego pełnienia rzeczonych artykułów. Jestem i t. d. Józef *Planta*

Król Jmć nayłaskawiey przeznaczyć raczył pensyą dożywotnią, córce zastrzelonego jeneralnego konsula Ruverof.

HISZPANIA.

Madryt d. 17 maja.
(*z Korrespondenta Warszawskiego*).

Spodziewano się, że nowy intendent policyi *Hecucho*, obierze łagodnieyszy sposób postępowania od poprzednika swojego; ale zawiedziono się w téy nadziei, bo zaraz na wstępie urzędowania swego, tak dalece utrudnił wolność jechania do Aranjuez, gdzie dotąd bawi Król z rodziną swoją, iż dostać się tam jest prawie niepodobieństwem.

Patrol ochotników królewskich, usłyszawszy hałas, wszedł niedawno do pewney winiarni tuteyszéy, gdzie, zamiast przywrócenia spokóynoości, do większych kłótni stał się powodem. Nadszedł tam korregidor, lecz ochotnicy królewscy, bez względu na dostoyność jego, znieważyli go pod pozorem, iż jest negrem (liberalistą), zatrzymali i do więzienia zaprowadzili. Zawiadomiony Król o tém zdarzeniu, oświadczył jak naymocnieysze nieukontentowanie, korregidora uwolniono natychmiast, a ochotników pod sąd oddano.

Podług prywatnych doniesień z Madrytu pod dniem 17, mówi Dziennik Gwiazda, nie potwierdza się o powstaniu, ani w Sewilli, ani w Santander.

Wszyscy Jenerałowie, którzy dowodzili w Ameryce od r. 1810, połączeni zostali w jednę juntę, w celu zdania Królowi rapportu o przyczynach powstania rewolucyi amerykańskiéy. Jenerałowie ci znaydują się teraz w Aranjuez, lecz prezydent junty jenerał *Devila* dotąd jeszcze nie pokazał się.

Niedawno z więzienia uwolniony jenerał *Cruz*, pozyskał teraz nanowo łaskę Królewską i to w tak wysokim stopniu, że przeznaczają mu mieysce prezydenta Rady Kastyliyskiey.

Utrzymują, że baron *Eroles* z częścią byłego woyska wiary, ma wsiąść w Korunnie na okręty, dla udania się do Ameryki.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Exdywizya.

2 Sąd Zjazdowy Exdywizorski na skutek dekretu Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego 2 Departamentu Wremiennego w 1825 roku marca 16 dnia nastałego w majątku Szulnikach w powiecie Wileńskim na terminie przeznaczonym, lubo sądownictwo zareasumował; wszakże powodem i niestanności stron wszystkich w sprawie konkursowey exdywizyi z funduszu Starościny Giegobrockiey Kunegudy Platerowey, jako też i żdania wniesionego o odkład od niektórych stron stawających, a z tego względu gdy czynność sądowa wypełnieniu Dekretu Sądu Głównego, tak w Szulnikach, Godzie jako i Piotrowszczyznie uskuteczniać się nie mogła, przeto do dnia 15 julii idącego 1825 roku sądownictwo odroczył. I ażeby strony w terminie takowym jawiąc się, z zupełną gotowością, pod utratą rzeczy wrazie przeciwnym przystępowały do dowodu i odwodu w procesie, o tem Sąd Exdywizorski trzykrotnie przez gazetę Kuryera Litewskiego awizuje.

Prezydent Sądu Grodzkiego Trockiego i Zjazdowego Wincenty Elsner.

Władysław Syruć Sędzia Ziemski Trocki i Exdywizor.

Józef Mikosza Sędzia Ziem. Zawiley. Exdywizor. Weryha Regent.

---

2. Niżey podpisany zawiadamiam Kredytorow zeszłego Andrzeja Malczewskiego Pisarza aktów Trybunału Littgo, którzy przez dekret oczewisty Sądu Ziemskiego pttu Wilenskiego otrzymali wydział różnych sprzętow, aby jawili się po odebranie onych stosownie do zapisanego w Aktach Ziem. Wilen: w r. 1824 7bra 29 d. oświadczenia, do JP. Bernarda Lipińskiego mieszkającego w domu JW. Vityngoffowey w miescie Wilnie na ulicy niemieckiey i to w niebawnym czasie.

Kandyd Grabowski Sekretarz Sądu Gran. Appell. pttu Wilenskiego.

Roku 1825 mca junii 2 d. Takowe wezwanie może bydź w Redakcyi Gazety Kuryera Littgo do awizacyi umieszczone: poświadcza, Ziemski pttu Wilengo Pisarz orderu ś. Stanisława Kawaler, Józef Olszański.

---

2. Sąd Kommissyi dla urządzenia interessow Radziwiłłowskich Wolą Naywyższą ustanowiony zawiadamia strony interesowane, iż w sprawie JO. Xięcia Antoniego Radziwiłła Wielkorządcy Poznańskiego i Ordynata z JO. Xiężniczką Stefaniją Radziwiłłówną i dalszemi osobami, wyrok oczewisty w rzeczy oddziału dóbr ordynackich, po dniu 24 czerwca teraźn. roku, ostatnich dni tegoż miesiąca na zwyczaynym swoim w mieście Wilnie posiedzeniu niechybnie ogłosi. Datt. 1825 czerwca 2go dnia.

Wolno umieścić w Gazecie Kuryera Litewskiego Michał Römer Rzeczywisty Radca Stanu Kommissyi Prezes Orderu ś. Anny 2giey klassy Kawaler.

---

2. Sąd Ziemski pttu Rossienskiego, skutkiem wyroku swoiego Sądu w 1825 febr. 23 zakroczonego, Taxę i Exdywizyą Dóbr Gierduć Grygul w ptcie Ross. położonych, zeszłego Stanisława Uwoynia Chor. X. Zm. na satysfakcyą jegoż Kredytorow i Pretensorow przeznaczającego, rozpoczęcie tegoż dzieła konkursowego w dniu 15 junii, a wzięcie do namowy dnia 25 tegoż junii 1825 determinował; żeby więc należące strony o tém były zawiadomione, przez ninieyszą trzykrotną awizacyą zapowiada, iż wciągu zakreślonego terminu, nieobjawiający swych pretensyy prawney amissyi ulegną. Dat. 1825 mca maja 29 dnia.

Sędzia Ziem. Ros. Alexander Bohdanowicz.

Sędzia Ziem. ptu Ros. Wincenty Ostrowski.

Pisarz Ziem. P. Ros. Wincenty Kiewnarski.

Regent Ziem. Rosienski Teofil Dowiatt.

---

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w terminie przez pierwszozjazdowy Dekret oznaczonym, do majętności Janowa w gubernii Littko Grodzieńskiey ptcie Nowogrodzkim sytuowaney, na domiar satysfakcyi Wierzycielom JW. Filipa Obuchowicza b. Marszałka pttu Mozyrskiego zgromadzony, po załatwieniu czynności względem aktow uprzednim wyrokiem zadeterminowanych, gdy w postępie dalszego działania, celem uwiadomienia wszystkich uczęstnikow konkursu, wypada z kolei obwieścić o konkluzyi Exdywizorskiey sprawy, przeto interessowane strony zawiadamia, iż od dnia dzisieyszego za pięć tygodni, oną do namowy weźmie przez ciąg jakowego czasu iżby Kredytorowie i Debitorowie Marszałka Obuchowicza, pierwsi dla wyświetlenia swoich należnościow a drudzy dla usprawiedliwienia się w zawinieniach do Sądu Exdywizorskiego sub amissione iawili się przez niniejszą awizacyą ogłasza. Datt w Janowie 1825 maja 24 dnia.

Jakub Estko Exdywizor i Kawaler.

M. Pokroszyński Exdywizor.

Jerzy Kuncewicz Exdywizor.

Aloizy Nielubowicz Z. P. M. Exd. Regent.

---

2 Niżey wyrażeni podają do powszechney wiadomości, iż ze skutkow rezolucyi Magistratu Wilensgo po kommunikacyi Pocztamtu Litewskiego dnia 8 terazn. mca maja nastałey, na dniu 25 tegoż mca maja o godzinie 3ciey z południa rozpocznie się w Ratuszu Wilenskim licytacya srebra stołowego oraz wszelkiey pozostałości zmarłego tytularnego Sowietnika Peaszewicza, i takowa licytacya aż do skonkludowania oney każddziennie oprócz dni tabelnych i świątecznych odbywać się będzie.

Datt. roku 1825 maja 20 dnia.

Karol Hurtig R. M. W.

Litewskiego Pocztamtu Exekutor Kobylinski.

---

3 Sąd Podkomorski w majętności Ambrożyszkach trudniący się za Remissą Ziemstwa Wilenskiego, rozbiorem sprawy między Sukcessorami zeszłego Jenerała Jelenskiego zaintentowaney, że w dniu ośmnastym junii tego roku wyrok oczewisty promulgować będzie, interessowane strony zawiadamia. Roku 1825 maja 29 dnia.

Tadeusz Bystram b. Podkomorzy P. Upits.

Regent Podkomorski Julian Mickiewicz.

Obserwacye meteorologiczne.	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
	d. 4 godz. 2½ wieczor	27 cal. 10,6 lin.	+ 13 stopni.	Półn. Zach.	Pochmurno.
	d. 5 godz. 5 z rana	27 — 9,6 —	+ 6,5 — —	Półn. Zach.	Pogoda.